YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
23 päivänä toukokuuta 1996 *

Asiassa C-331/94,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Dimitrios Gouloussis, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Helleenien tasavalta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön Euroopan yhteisöä koskevia riita-asioita hoitavan erityisosaston oikeudellinen avustaja Panagiotis Mylonopoulos ja ulkoasianministeriön neuvonantaja Anna Rokofyllou, prosessiosoite Luxemburgissa Kreikan suurlähetystö, 117 Val Sainte-Croix,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Helleenien tasavalta ei ole noudattanut sille jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL 1977 L 145, s. 1) 2 artiklan, 9 artiklan 2 kohdan b alakohdan ja 26 artiklan mukaan kuuluvia jäsenyysvelvoitteita, koska se on vapauttanut arvonlisäverosta tietyt kuljetuspalvelut ja kantanut arvonlisäveroa tietyistä matkatoimistojen liiketoimista,

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. A. O. Edward sekä tuomarit J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari), P. Jann, L. Sevón ja M. Wathelet,

julkisasiamies: A. La Pergola,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Helleenien tasavallan, asiamiehinään ulkoasiainministeriön Euroopan yhteisöä koskevia riita-asioita hoitavan erityisosaston avustava oikeudellinen neuvonantaja Ioanna Galani-Maragkoudaki ja Anna Rokofyllou, sekä komission, asiamiehenään Dimitrios Gouloussis, 15.2.1996 pidetyssä istunnossa esittämät lausumat,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.3.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 13.12.1994 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Helleenien tasavalta ei ole noudattanut sille jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL 1977 L 145, s. 1, jäljempänä kuudes direktiivi) 2 artiklan,

9 artiklan 2 kohdan b alakohdan ja 26 artiklan mukaan kuuluvia jäsenyysvelvoitteita, koska se on vapauttanut arvonlisäverosta tietyt kuljetuspalvelut ja kantanut arvonlisäveroa tietyistä matkatoimistojen liiketoimista.

2 Komissio ilmoitti 31.12.1991 antamallaan virallisella huomautuksella Helleenien tasavallalle, että se katsoo, että arvonlisäveron ja eräiden säädösten soveltamisesta annetun lain nro 1642/1986 (Helleenien tasavallan virallinen lehti, ensimmäinen osa, nro 125), sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 2093/1992 (Helleenien tasavallan virallinen lehti, ensimmäinen osa, nro 181) ja valtiovarainministeriön 10.7.1987 antamalla hallinnollisella soveltamisohjeella nro 10/87, tietyt säännökset olivat kuudennen direktiivin edellä mainittujen artiklojen vastaisia.

3 Komissio on nostanut tämän kanteen, koska Helleenien tasavalta piti nämä säädökset voimassa huolimatta sille 16.9.1993 osoitetusta perustellusta lausunnosta.

4 Tämä kanne sisälsi alun perin kolme kanneperustetta: ensimmäinen koski kansainvälisten rautatiekuljetusten vapauttamista arvonlisäverosta maan alueella kulkevan matkan osalta; toinen koski sellaisten risteilyjen vapauttamista arvonlisäverosta, jotka tehtiin kansallisen lipun alla kulkevilla aluksilla ja joilla ei poikettu ulkomaan satamaan (jäljempänä rengasristeilyt), siltä osin kuin reitti kulki Kreikan aluevesillä; kolmas kanneperuste koski yhteisön ulkopuolella suoritettujen matkatoimistopalvelujen verottamista.

5 Kanteen nostamisen jälkeen Helleenien tasavalta on antanut lain nro 2303/1995 (Helleenien tasavallan virallinen lehti, ensimmäinen osa, nro 80), jossa toisaalta on säädetty kannettavaksi arvonlisäveroa kansainvälisistä rautatiekuljetuksista Kreikan alueella kulkevan matkan osalta ja toisaalta vapautettu yhteisön alueen ulkopuolella suoritetut matkatoimistopalvelut arvonlisäverosta.

6 Komissio on tämän vuoksi istunnossa ilmoittanut luopuvansa ensimmäisestä ja kolmannesta kanneperusteestaan.

7 Tutkittavaksi jää näin ollen ainoastaan komission toinen kanneperuste, joka koskee rengasristeilyjen vapauttamista arvonlisäverosta.

8 Tämän kanneperusteen tueksi komissio väittää, että kuudennen direktiivin 2 artiklan ja 9 artiklan 2 kohdan b alakohdan säännökset yhdessä velvoittavat jäsenvaltiot kantamaan arvonlisäveroa rengasristeilyistä niiden aluevesillä kulkevan reitin osalta.

9 Helleenien tasavalta ei kiistä sitä, että kuljetuspalvelujen suorituksista on kannettava arvonlisäveroa maan alueella tai aluevesillä kulkevan reitin osalta. Se väittää kuitenkin ensinnäkin, että veron peruste rengasristeilyjen osalta on merkityksetön ja sitä on käytännössä vaikea määritellä, koska alukset voivat joutua muuttamaan reittiään odottamattomasti. Helleenien tasavalta väittää toiseksi, että verottaminen ei ole perusteltua, koska henkilökuljetuksiin sovellettavaa lopullista arvonlisäverotusjärjestelmää ei ole vielä hyväksytty, ja kansainväliset merikuljetukset on kaikissa jäsenvaltiossa käytännössä vapautettu arvonlisäverosta. Kolmanneksi se huomauttaa, että rengasristeilyjen osittainenkin verottaminen arvonlisäverotuksessa huonontaisi yhteisöön sijoittautuneiden yritysten asemaa suhteessa kolmansien maiden yrityksiin, jotka eivät ole verovelvollisia.

10 Yhteisöjen tuomioistuin on jo aikaisemmin katsonut, että kuudennen direktiivin 9 artiklan 2 kohdan b alakohdassa olevan kuljetuspalvelujen erityisen liittymäsäännön tarkoituksena on varmistaa, että kaikki jäsenvaltiot verottavat niiden alueella suoritettuja kuljetuspalveluja (asia C-30/89, komissio v. Ranska, tuomio 13.3.1990, Kok. 1990, s. I-691, 16 kohta). Tämä artikla siis velvoittaa jäsenvaltiot kantamaan arvonlisäveroa järjestetyistä rengasristeilypalveluista valtion aluevesillä kulkevan matkan osalta. Helleenien tasavalta myöntää itsekin tämän.

11 On myös selvää, että Helleenien tasavalta ei voi kuudennen direktiivin 28 artiklan 3 kohdan b alakohdan siirtymäsäännöksen nojalla vapauttaa henkilökuljetuspalveluja arvonlisäverosta.

12 Helleenien tasavalta ei voi perustella käytännön vaikeuksilla rengasristeilyjen jättämistä arvonlisäveron ulkopuolelle. Tällaiset vaikeudet eivät itse asiassa missään tapauksessa riitä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä vaaditulla tavalla todistamaan sitä, että vastaajan on täysin mahdotonta soveltaa kuudetta direktiiviä oikein (ks. tältä osin asia C-74/91, komissio v. Saksa, tuomio 27.10.1992, Kok. 1992, s. I-5437, 12 kohta). Komissio on lisäksi istunnossa ilmoittanut olevansa valmis tutkimaan sitä mahdollisuutta, että tällaisten risteilyjen osalta voitaisiin tehdä poikkeus ja arvioverottaa niitä, mikäli Helleenien tasavalta todistaa, että on olemassa huomattavia hallinnollisia vaikeuksia.

13 Helleenien tasavalta ei voi myöskään vedota siihen, että rengasristeilyjen verottamisesta kertyvän veron määrä olisi vähäinen. Vaikka näin olisikin, minkä seikan komissio kiistää, se ei vapauta vastaajaa velvollisuudesta soveltaa direktiiviä oikein. Lisäksi on huomautettava, kuten julkisasiamies on tehnyt ratkaisuehdotuksensa 8 kohdassa, että Helleenien tasavallan hallitus ei voi samalla kertaa väittää, että verona kertyvä määrä on vähäinen ja että arvonlisäveron kantaminen rengasristeilyistä aiheuttaisi merkittävää haittaa yhteisöön sijoittautuneille yrityksille.

14 Helleenien tasavalta ei voi myöskään vedota siihen, että kuudennen direktiivin 28 artiklan 5 kohdassa mainittua henkilökuljetuksiin sovellettavaa lopullista arvonlisäverotusjärjestelmää ei ole vielä olemassa. Vaikka onkin totta, että kilpailu saattaa vääristyä sen vuoksi, että jäsenvaltioissa on siirtymäkauden aikana edelleen voimassa toisistaan poikkeavia verotussäännöksiä, tämä seikka ei oikeuta Helleenien tasavaltaa olemaan soveltamatta kuudennen direktiivin 2 ja 9 artiklaa oikein ja tällä

tavalla vääristämään kilpailua niiden jäsenvaltioiden vahingoksi, jotka ovat panneet kuudennen direktiivin täytäntöön oikein (ks. em. asia komissio v. Saksa, tuomion 25 kohta).

15 Helleenien tasavalta ei voi myöskään tehokkaasti vedota siihen, että kansainväliset matkustajien merikuljetukset samoin kuin kolmansiin maihin sijoittautuneiden yritysten järjestämät rengasristeilyt on vapautettu arvonlisäverosta.

16 Henkilökuljetuksista on toisaalta periaatteessa kannettava arvonlisäveroa valtion aluevesillä kuljetun matkan osalta. Ne voidaan vapauttaa verosta ainoastaan kuudennen direktiivin poikkeussäännösten, kuten 28 artiklan 3 kohdan b alakohdan, nojalla. Helleenien tasavalta ei voi tehokkaasti vedota siihen, että muut jäsenvaltiot ovat vapauttaneet nämä kuljetuspalvelut arvonlisäverosta vaikka niillä ei ole ollut siihen oikeutta, ja tällä perusteella olla soveltamatta kuudennen direktiivin säännöksiä oikein (ks. tältä osin asia C-146/89, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 9.7.1991, Kok. 1991, s. I-3533, 47 kohta).

17 Kansainväliset merikuljetukset samoin kuin kolmansista maista järjestetyt rengasristeilyt eroavat toisaalta objektiivisesti rengasristeilyistä, joiden lähtöpaikka on jäsenvaltiossa. Erityisesti on huomattava, että toisin kuin rengasristeilyillä, joiden lähtöpaikka on jäsenvaltiossa, ensin mainituilla kuljetuksilla on eri lähtö- tai saapumispaikka, joten ne yleensä kulkevat lyhyemmän matkan verottavan jäsenvaltion aluevesillä.

18 Komission toinen kanneperuste on näin ollen hyväksyttävä.

19 On siis todettava, että Helleenien tasavalta ei ole noudattanut sille kuudennen direktiivin 2 artiklan ja 9 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan kuuluvia jäsenyysvelvoitteita, koska se on vapauttanut rengasristeilyt arvonlisäverosta sen aluevesillä kulkevan matkan osalta.

Oikeudenkäyntikulut

20 Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

21 Saman artiklan 5 kohdan mukaan asianosainen, joka peruuttaa kanteensa, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, paitsi jos peruuttaminen vastapuolen menettelyn vuoksi katsotaan kohtuulliseksi.

22 Komissio on luopunut eräistä kanneperusteistaan siltä osin kuin Helleenien tasavalta on kanteen nostamisen jälkeen ryhtynyt tiettyihin toimiin lainsäädäntönsä saattamiseksi yhdenmukaiseksi kuudennen direktiivin kanssa.

23 Komission kanteen osittainen peruuttaminen on siis johtunut Helleenien tasavallan menettelystä ja Helleenien tasavalta on pääasiallisesti hävinnyt asian.

24 Helleenien tasavalta on siis velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Helleenien tasavalta ei ole noudattanut sille jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun

kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 2 artiklan ja 9 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan kuuluvia jäsenyysvelvoitteita, koska se on vapauttanut arvonlisäverosta risteilyt, jotka tehdään kansallisen lipun alla kulkevilla aluksilla ja joilla ei poiketa ulkomaan satamaan, siltä osin kuin matka kulkee Kreikan aluevesillä.

2) Helleenien tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Edward Puissochet Jann

Sevón Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 23 päivänä toukokuuta 1996.

R. Grass D. A. O. Edward

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja